

จุดกำเนิดของปัญหาคอร์รัปชัน

Author: ดร.บัณฑิต นิจถาวร

ประธานคณะกรรมการสมาคมตลาดตราสารหนี้ไทย

Created: 01/04/2012

สวัสดีปีใหม่ครับ ขอเริ่มปีนี้ด้วยเรื่องต่างๆ ก็คือ คอร์รัปชัน ซึ่งจะเป็นประเด็นสำคัญของเศรษฐกิจและการเมืองไทยปีนี้

ปีที่แล้วช่วงสิ้นปี ทางสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ หรือ ป.ป.ช. ได้จัดงานประชุมระหว่างกลุ่มประเทศอาเซียน เรื่องการป้องกันและปราบปรามคอร์รัปชัน ซึ่งในการประชุมนี้ทางสมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย หรือ IOD ได้ไปร่วมเป็นวิทยากรในเรื่องบทบาทแนวร่วมภาคเอกชนในการต่อต้านและป้องกันคอร์รัปชัน แต่ประเด็นหนึ่งที่น่าสนใจ และเป็นข่าวออกมา ก็คือ การให้ความเห็นของผู้แทนจากสิงคโปร์ ประเทศที่มีคอร์รัปชันน้อย ที่พูดว่า การต่อต้านทุจริตคอร์รัปชันต้องมาจากคนทั้งประเทศ โดยเฉพาะผู้นำ ซึ่งก็คงหมายถึงนักการเมือง

อะไรคือ ความสัมพันธ์ ระหว่างนักการเมืองกับคอร์รัปชัน

ประเด็นนี้มีการเขียนถึงอย่างน่าสนใจในเอกสารงานวิจัยที่เผยแพร่อยู่ใน ihavenet.com ขณะนี้ ซึ่งเป็นผลงานวิจัยของสองนักวิจัยจากมหาวิทยาลัยออกซ์ฟอร์ด ประเทศอังกฤษ คือ Dr. Petra Schleiter and Alisa Voznaya สองคนนี้เป็นอาจารย์และนักศึกษาระดับปริญญาเอกของคณะรัฐศาสตร์ และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ทำวิจัยเรื่อง ระบบพรรคการเมืองและการคอร์รัปชันในระบบประชาธิปไตยทั่วโลก หรือ Party systems and Corruption in Democracies around the World ซึ่งข้อสรุปที่ออกมาน่าสนใจและสะท้อนว่าหลายสิ่งที่เราเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมนักการเมืองในเรื่องคอร์รัปชัน คงเป็นเรื่องจริง เพราะเป็นพฤติกรรมนักการเมืองที่ถูกพูดถึงในหลายประเทศ

ข้อสรุปจากงานวิจัยนี้ที่ผมอยากจะเขียนถึงมีสามประเด็น คือ

1. การทุจริตคอร์รัปชันโดยรัฐบาล หรือ Governmental Corruption เป็นสิ่งที่ประชาชนที่ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งไม่ต้องการ เพราะไม่ต้องการให้นักการเมืองคอร์รัปชันเข้าสภา เพราะคอร์รัปชันเป็นการกระทำผิดกฎหมาย และสร้างความเสียหายอย่างมากต่อเศรษฐกิจ และการพัฒนาประเทศ ที่สำคัญคอร์รัปชันทำลายการเมืองของประเทศ ความเสียหายจากคอร์รัปชันไม่ใช่จะมีเฉพาะเงินของประเทศที่ถูกยกออกไป แต่เงินที่ถูกยกออกไปจะถูกนำกลับมาใช้เพื่อการสร้างความใฝ่สูงทางการเมืองให้กับนักการเมืองอีก ถูกลำเอียงใช้ในการเลือกตั้ง นำมาใช้จ่ายในการสร้างเครือข่ายระบบอุปถัมภ์ และบารมีในสังคม และสร้างแรงจูงใจให้คนไม่ดี (เอกสารวิจัยใช้คำว่า crooks) เข้าสู่การเมือง ดังนั้นขณะที่ผู้ลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง หรือประชาชนทั่วไปอยากให้รัฐบาลของประเทศแก้ไขปัญหาคอร์รัปชัน แต่นักการเมืองของประเทศกลับไม่ตอบสนอง

2. การทุจริตคอร์รัปชันโดยรัฐบาล หรือ Governmental Corruption เป็นผลโดยตรงจากนโยบายและการบริหารประเทศของนักการเมือง ทำให้นักการเมืองต้องรับผิดชอบต่อสิ่งที่เกิดขึ้น (accountable) เพราะสามารถทำให้คอร์รัปชันเกิดได้ สามารถป้องกันได้ ปราบปรามได้ แต่ไม่ทำ ประชาชนในฐานะผู้ลงคะแนนเลือกตั้งก็มีส่วนสำคัญที่จะผลักดันนักการเมืองที่เป็นผู้แทนให้แก้ไข ปัญหาคอร์รัปชัน แต่ประชาชนจะไม่มีข้อมูลที่จะแยกแยะได้ว่านักการเมืองคนไหนทำอะไรอยู่ หรือพรรคไหนทำอะไรได้ สาเหตุหลักส่วนหนึ่งมาจากความอ่อนแอของระบบพรรคการเมือง ที่พรรคการเมืองไม่มีความเป็นสถาบัน ไม่มีองค์กรจัดตั้งที่เสถียร ไม่มีรากฐานของจุดยืนที่แท้จริงทางสังคม (Societal roots) ทำให้ผู้ลงคะแนนเลือกตั้งไม่สามารถใช้พรรคการเมืองเป็นมาตรฐานที่จะแยกแยะนักการเมืองดี และไม่ดี ความไม่เป็นสถาบันเป็นปัจจัยทำลายประสิทธิภาพของการใช้การเลือกตั้งเป็นเครื่องมือแยกแยะคนดีเข้าสู่สภา

และลงโทษนักการเมืองที่คอร์รัปชัน

3. พรรคการเมืองในระบบประชาธิปไตยที่เข้มแข็ง จะแข่งขันกันในเรื่องนโยบาย ทำให้ประชาชนจะมีมาตรการที่จะใช้วัดการทำหน้าที่ และเลือกนักการเมือง แต่ในอีกระบบหนึ่งจะเป็นระบบการสร้างฐานลูกค้า (Clientelistic system) เช่น ในประเทศบราซิลและอินเดีย ที่พรรคการเมืองจะแข่งกันโดยการให้ประโยชน์ที่จับต้องได้ เพื่อแลกกับคะแนนเสียง ในระบบนี้ความชัดเจนของจุดยืนด้านนโยบายจะไม่มี ทำให้ประชาชนที่ลงคะแนนไม่สามารถแยกแยะได้ว่านักการเมืองคนไหนจะเข้าไปแก้ไขปัญหาคอร์รัปชัน

ดังนั้นเมื่อความชัดเจนไม่มี และความอ่อนแอของระบบพรรคทำให้นักการเมืองคอร์รัปชันเข้าสภาได้ พร้อมกับนักการเมืองเองทั้งฝ่ายค้าน และฝ่ายรัฐบาลก็ไม่จริงจั่งที่จะแก้ไขปัญหาคอร์รัปชัน ประชาชนเช่นใน บราซิล และอินเดีย จึงต้องเลือกแนวทางการเมืองนอกสภาเพื่อกดดันให้นักการเมืองแก้ไขปัญหาคอร์รัปชัน ซึ่งแนวทางนี้ในระยะสั้นจะดูดี (promising) แต่ในระยะยาว การควบคุมพฤติกรรมนักการเมืองจะต้องมาจากกระบวนการเลือกตั้งที่เป็นประชาธิปไตยอย่างแท้จริง

ทั้งหมดนี้ก็คือ ประเด็นงานวิจัยที่ผมเห็นว่าสำคัญและน่าสนใจ และหลายประเด็นก็ทำให้เรานึกถึงปัญหา และความรุนแรงของคอร์รัปชันที่ประเทศไทยกำลังมีอยู่ และส่วนท้ายของบทความวิจัยนี้ ก็อ้างคำพูดของนาย Chandrashekhar Krishnan กรรมการบริหารของ Transparency International UK ที่เป็นองค์กรที่จัดอันดับความรุนแรงของปัญหาคอร์รัปชันในประเทศต่างๆ ในแต่ละปี ที่พูดว่า

การต่อสู้กับคอร์รัปชันเป็นปัญหาภายในของระบบประชาธิปไตยของแต่ละประเทศ...สาเหตุหลักของการทุจริตคอร์รัปชันโดยรัฐบาล (Governmental Corruption) ก็คือ นักการเมืองขาดความต้องการที่จะแก้ปัญหา (lack of will) ดังนั้นวิธีที่จะผลักดันให้นักการเมืองแก้ปัญหา ก็คือ ต้องให้ประชาชนที่ลงคะแนนมีข้อมูล และมีทางเลือก ที่จะไล่ หรือกันคนไม่ต้ออก

จากข้อมูลเหล่านี้ความสัมพันธ์ระหว่างนักการเมืองกับคอร์รัปชัน โดยเฉพาะในประเทศที่มีปัญหาคอร์รัปชันมาก และมีนักการเมืองไม่ดีมาก คงสรุปได้ดังนี้

การเมืองเป็นอาชีพของคนกลุ่มหนึ่งที่เรียกตัวเองว่านักการเมือง ที่อาศัยการเลือกตั้งในระบบประชาธิปไตยเป็นสะพานเข้าสู่การถือครองอำนาจรัฐ และใช้อำนาจนั้นสร้างฐานะ รายได้ เครือข่ายระบบอุปถัมภ์ และบารมีในสังคม รวมทั้งความไฝสูงทางการเมือง โดยการคอร์รัปชัน แต่ที่นักการเมืองคอร์รัปชันสามารถอยู่ได้ต่อเนื่องในสังคม ก็เพราะประชาชนไม่รู้ และขาดข้อมูลที่จะแยกแยะว่านักการเมืองคนไหนทำอะไรไว้ ที่สำคัญ นักการเมืองไม่ว่าจะฝ่ายรัฐบาล หรือฝ่ายค้าน มักจะไม่ตอบสนองเรื่องการปราบคอร์รัปชัน เพราะนักการเมือง ก็คือ กลุ่มคนอาชีพเดียวกันที่มีที่มาที่ไปคล้ายๆ กัน

ดังนั้น การแก้ไขปัญหาคอร์รัปชันจะพึ่งนักการเมืองยาก นอกจากระดับผู้นำ และอย่างที่คุณแทนสิงคโปร์พูด การต่อต้านทุจริตคอร์รัปชันจะต้องมาจากคนทั้งประเทศ ที่เราต้องช่วยกัน เปิดไฟ เพื่อให้เห็นตัวจริง เสียงจริง ของนักการเมืองแต่ละคนว่าได้ทำอะไรไว้ และกำลังทำอะไรอยู่

ที่มา

<http://www.bangkokbiznews.com/home/detail/politics/opinion/bandid/20120102/427525/จุดกำเนิดของปัญหาคอร์รัปชัน.html>